

HBI-825

Seat No. _____

B. A. (Sem. - IV) Examination

April / May - 2015

CC-405 - Sanskrit (Special) : Paper-V

(१) कठोपनिषद् । (२) वैदिक-साहित्य-इतिहासः ।

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ नीचेनामांथी गभे ते ऋषा भंत्रो अनुवाद साथे सभजावो : १४

- (१) आशाप्रतीक्षे संगतं सुनृतां चेष्टापूर्ते पुत्तपशूंश्च सर्वान् ।
एतद्युक्ते पुरुषस्यालपमेधसो यस्यानश्नन्वसन्ति ब्राह्मणो हे ॥
- (२) शान्तसंकल्पः सुमना यथा स्याद्धीतमन्युर्गौतमोमामि मृत्यो ।
त्वत्प्रसृष्ट माभिवदेत्प्रतीत एतत्त्रयाणां प्रथमं वरं वृणे ॥
- (३) त्रिणाचिकेतस्त्रयमेतद्विदित्वा यएपं विद्याश्चिनुते नाचिकेतम् ।
स मृत्युपाशान्पुरतः प्रणोद्य शोकातिगो मोहते स्वर्गलोके ॥
- (४) न सांपरायः प्रतिभाति बालं प्रमाद्यन्तं वित्तमोहेन मूठम् ।
अयं लोको नास्ति पर इति मानी पुनः पुनर्वशमापद्यते मे ॥
- (५) नायमात्मा प्रवचनने लभ्यो न मेधया न बहुना श्रुतेन ।
यमेवैष वृणुते तेन लभ्यस्तस्यैस आत्मा विवृणुते तनूं स्वाम् ॥
- (६) उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत ।
क्षुरस्य धारा निशिता दुरत्यया दुर्गं पथस्तत्कवयो वदन्ति ॥

२ टूंकनोंध लपो : (गभे ते भे)

१४

- (१) 'उपनिषद्' - शब्दको अर्थ
- (२) कठोपनिषद् - शीर्षक
- (३) श्रेय अने प्रेय
- (४) रथ अने रथीनुं रूपक.

अथवा

- ૨ કઠોપનિષદ્માં વર્ણિત આત્માના સ્વરૂપ અને જીવાત્મા-પરમાત્માના નિત્ય સંબંધની વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૪
- ૩ યજુર્વેદ સંહિતાનો વિસ્તારથી પરિચય કરાવો. ૧૪
- અથવા
- ૩ અથર્વવેદ સંહિતાનો વિગતે પરિચય કરાવો. ૧૪
- ૪ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૪
- (૧) આરણ્યકસાહિત્યમ્
- (૨) શુક્લયજુર્વેદઃ
- (૩) વેદાઙ્ગાનિ
- (૪) અથર્વવેદનું વિષયવસ્તુ
- ૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : ૧૪
- (૧) ઉપનિષદ્ની સંખ્યા કેટલી છે ?
- (૨) ઉપનિષદ્નો સમય કયો ગણાય છે ?
- (૩) કઠોપનિષદ્નો શાંતિપાઠ શું કહે છે ?
- (૪) કઠોપનિષદ્નો પરિચય કરાવો.
- (૫) નચિકેતાના પિતા કોણ હતા ? તેમણે કયો યજ્ઞ કરેલો ?
- (૬) નચિકેતાના પિતાએ કેવી ગાયોનું દાન કર્યું ?
- (૭) વિદ્યા અને અવિદ્યા એટલે શું ?
- (૮) કઠોપનિષદ્ના પ્રથમ અધ્યાયની તૃતીય વલ્લીમાં કયો વિષય ચર્ચવામાં આવ્યો છે ?
- (૯) નચિકેતાએ બીજા વરદાનમાં શું માગ્યું ?

- (૧૦) 'યજુસ્' શબ્દનો અર્થ જણાવો.
- (૧૧) અથર્વવેદની કેટલી શાખાઓ છે ? કઈ-કઈ ?
- (૧૨) 'કૃષ્ણ યજુર્વેદ' એટલે શું ?
- (૧૩) છ વેદાંગોનાં નામ આપો.
- (૧૪) 'આરણ્યક' શબ્દની વ્યુત્પત્તિ જણાવો.
-